

AVRUPA BİLGİSAYAR YETKİNLİK SERTİFİKASI (ECDL) : TEMEL BİLİŞİM SERTİFİKASYON MODELİ VE UYGULAMALARI**Aslıhan TÜFEKÇİ¹****ÖZET**

Teknolojideki hızlı değişim çok kısa sürede edinilen bilgi ve becerilerin yetersiz kalmasına neden olmakta ve güncellenmesini gerektirmektedir. Bu koşullarda tüm dünyada yaşam boyu eğitim ve sertifikasyon programlarının önemi artmakta, kısa süreli ve ekonomik olması nedeniyle de bir eğitim seçeneği olarak karşımıza gelmektedir.

Örgün eğitimdeki yoğunluk ve bütçe olanaklarının kısıtlı olması diğer alanlarda olduğu gibi bilişim eğitiminde de nicelik ve nitelik olarak beklentilerimizin karşılanamamasına yol açmaktadır. Bu amaçla gerek kamu gerek özel kesimde kurs ve sertifikasyon programları uygulanmaya uzun süre önce başlanmıştır.

Avrupa Birliği'ne girmeye hazırlanan ülkemiz, ana hedeflerinden biri bilgi toplumunun gereksinimlerine uygun insan gücü yetiştirmek olan e-Avrupa Eylem Planı'na uyum göstermek durumundadır. Avrupa Birliği'nin bu konudaki bakış açısı "Bilgi Toplumunun İstihdam ve Sosyal Boyutları Yüksek Grubu" tarafından alınan karar ile çok açık bir şekilde dile getirilmiş; e-Avrupa süreci kapsamında ECDL'in Avrupa Birliğinde geçerli sertifika olması düşüncesi benimsenmiştir. ECDL, e-Avrupa projesinin en önemli yapıtaşlarından biridir ve bir sertifika sistemi haline dönüşmüştür. Avrupa ülkeleri dışında da yaygınlık kazanmaya başlayan program, bu ülkelerde Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL) ismi altında çalışmakta, dünya coğrafyasının çok büyük bir bölümüne ulaşmaktadır.

Bu çalışmanın amacı bilgi teknolojileri alanında sertifikasyonun önemini vurgulamak ve ECDL sertifika programının uygulama modeli ile birlikte dünyadaki ve ülkemizdeki uygulamaları tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar Kullanım Yetkinliği, Sertifika Programları, ECDL.

EUROPIAN COMPUTER DRIVING LICENCE (ECDL) : BASIC COMPUTER LITERACY CERTIFICATION MODEL AND ITS APPLICATIONS**ABSTRACT**

Rapid changes in technology cause that knowledge and skills acquired in short term remain insufficient and that they are required to be updated. Under these circumstances, the importance of life-time training and certification is increasing all over the world and because of their being short-term and economical; they have become a training option.

The intensity in formal education and insufficient budget give rise to dissatisfaction in our expectations in terms of quality and quantity in IT training. As a result, courses and certification programs have been initiated in public and private sectors for long time.

---

¹ Gazi Üniversitesi, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü, Beşevler/Ankara, asli@gazi.edu.tr,

During the preparation period to the EU membership, Turkey needs to be in compliant with E-europe Action Plan of which the main objectives are to train man power appropriate to the requirements of the information society. EU's perspective towards this issue has expressly been declared with the decision taken by "The Higher Commission of Information Society Employment and Social Dimensions"; ECDL has been adopted to be a valid certificate in European Union within the scope of e-Europe process. ECDL is one of the milestones of e-Europe project and has been transformed into a certificate system. The program, which is becoming widespread in countries other than Europe, is named as European Computer Literacy Certification (ECDL) and reaches the majority of the world geography.

The importance of certification in computer literacy is being highlighted in this Study. The structure and operation of European Computer Driving License (ECDL) used worldwide and holding international validity are explained, latest ECDL applications in the world and Turkey are discussed.

Keywords: Computer Literacy, Certification Programs, ECDL

1. GİRİŞ

Örgün eğitimdeki yoğunluk ve bütçe olanaklarının kısıtlı olması diğer alanlarda olduğu gibi bilişim eğitiminde de nicelik ve nitelik olarak beklentilerimizin karşılanamamasına yol açmaktadır. Ayrıca teknolojideki hızlı değişim çok kısa sürede, edinilen bilgi ve becerilerin yetersiz kalmasına neden olmakta ve güncellenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu koşullarda tüm dünyada yaşam boyu eğitim ve sertifikasyon programlarının önemi artmakta, kısa süreli ve ekonomik olması nedeniyle bir eğitim seçeneği olarak karşımıza gelmektedir. Bu amaçla gerek kamu gerek özel kesimde kurs ve sertifikasyon programları uygulanmaya uzun süre önce başlanmıştır.

Bu ihtiyacı gidermek için, Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı özel bilgisayar kurslarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Ancak standardizasyonun istenilen yaygınlık ve geçerlilik düzeyinde sağlandığını söylemek zordur. Uluslararası bilişim teknolojisi üreticilerinin vermiş oldukları eğitimler ve sertifikalar daha dar amaçlara yönelik çalışmalarlardır. Ülkemizde bilinçli ve eğitilmiş bilgisayar kullanıcılarına olan talebin karşılanmasındaki başlangıç noktası bilişim okur-yazarlığıdır. Ayrıca, bilişim kültürünün yaygınlaştırılması çalışmalarındaki temel noktalardan biri geniş toplum kesimlerinde bilgisayar okur-yazarlık becerisinin yaratılması ve bunun belgelendirilmesidir.

Bu çalışmanın amacı bilgi teknolojileri alanında sertifikasyonun önemini vurgulamak ve ECDL sertifika programının uygulama modeli ile birlikte dünyadaki ve ülkemizdeki uygulamaları tartışmaktır.

2. ECDL'İN TARİHÇESİ VE TÜRKİYE'DEKİ ÇALIŞMALAR

Avrupa Birliği ülkelerindeki çabalar Avrupa Profesyonel Bilişim Dernekleri Konfederasyonu (CEPIS) bünyesinde yapılan çalışmalarla sonuca ulaşmış ve Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) de üye olduğu CEPIS tarafından 1997 yılında kurulan ECDL Vakfı (ECDL-F) tüm Avrupa ve giderek dünyada geçerli bir sertifikasyon programı oluşturmuştur. Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL) programı ile Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan insanların aynı standartlarda bilgisayar okur yazarlığı bilgileriyle ortak bir belgeye sahip olmaları hedeflenmektedir. İlk yıl 6 bin kişi sertifika almış, kişi sayısı 4

yıl içinde 2 milyona çıkmıştır. Programın uygulandığı ülkelerde kurumların ECDL kullanımı hızla artmaktadır. ECDL hâlihazırda, programa 2 milyona yakın insanın katılımıyla tüm dünyada 55'den fazla ülkede yürütülmektedir (Carpenter, 2002).

Bu çalışmalara paralel olarak Türkiye'de TBD, ECDL sınav ve sertifikasyon programının ülkemizde de uygulanabilmesi için 2000 yılında çalışmalara başlamıştır. TBD-ECDL Çalışma Grubu bünyesinde başlayan çalışmalar 2001 yılında sonuçlanmış ve hem ECDL Vakfına yapılan yazılı başvuru hem de uygulama modelleri konusunda somut adımlar atılmıştır. Web sitesi ve e-posta yoluyla yapılan duyurular sonucunda gelen teklifler içerisinde önerilen model, TBD Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş ve ECDL Bilişim ve Eğitim A.Ş. (ECDL Türkiye)'ye alt-lisans verilerek kuruluş çalışmalarına başlanmıştır (Sunay, 2002).

ECDL müfredatının özel ve resmi eğitim kurumları için standart bir müfredat haline gelmesi halinde hem sertifikasyon için sağlıklı bir altyapı hem de bilişim okur-yazarlığı eğitimi konusunda Avrupa Birliği ülkeleriyle aynı standardı sağlamak amaçlanmaktadır. Programın temel dayanağı, sertifika sınavlarındaki ciddiyet ve bunun sürekliliğidir. Bu amaçla üç kademeli sınav denetim sistemi işletilmektedir. Bunlar ECDL Vakfı, TBD ve sınav organizasyon şirketinin denetimleridir(Sunay, 2001).

3. ECDL MODELİ

ECDL Vakfı tarafından belirlenmiş olan uluslararası uygulama modeli şu şekildedir:

ECDL Sertifika Programı, Yetkili Test Merkezleri vasıtasıyla yürütülmektedir. Yetkili Test Merkezi olmak isteyen kuruluşlar ECDL Yetkili Test Merkezi Başvuru formu ile ECDL'e başvururlar. Yetkili Test Merkezi olmak üzere başvuran test merkezi adayları, Sınav Değerlendirme Merkezi tarafından eğitilmiş denetçiler tarafından denetlenir. Test Merkezi koşullarına uygun merkezler ile düzenlenen denetim raporu sonuçları doğrultusunda ECDL Test Merkezi anlaşması yapılır.

ECDL sınavlarına katılmak isteyen adaylar, Yetkili Test Merkezlerine başvururlar ve Test Merkezleri her aday için Yetkinlik Kartı düzenler. Başvuru sırasında hangi sertifika programı için başvurduklarını belirtirler. Adayların başvurabilecekleri programlar şunlardır:

ECDL Başlangıç: Dört bölümden oluşur. Adaylar ECDL müfredatından seçtikleri 4 bölümden sınava girerek başarılı olmaları halinde ECDL Başlangıç sertifikasını almaya hak kazanırlar. Adayların bölümlerden başarı durumlarını gösteren yetkinlik kartına ihtiyaçları vardır. Tüm bölümlerin başarı ile tamamlandığı test merkezi tarafından yetkinlik kartına işlenip ECDL'e gönderildiğinde adaylar sertifika almaya hak kazanır.

ECDL Temel: Yedi bölümden oluşur. Adaylar bütün bölümleri başarı ile tamamladıklarında ECDL sertifikasını almaya hak kazanırlar. Adayların bölümlerden başarı durumlarını gösteren yetkinlik kartına ihtiyaçları vardır. Tüm bölümlerin başarı ile tamamlandığı test merkezi tarafından yetkinlik kartına işlenip ECDL'e gönderildiğinde adaylar sertifika almaya hak kazanır.

ECDL İleri: İki ayrı bölümden oluşur. Her bölüm için ayrı sınava girilir ve ayrı sertifika düzenlenir. Adayın yetkinlik kartına ihtiyacı yoktur. Aday başarılı olduğu bölümle ilgili sertifika almaya hak kazanır.

Sınav düzenlenecek olan yetkili test merkezinde görev yapmak üzere sınav değerlendirme merkezi tarafından özel eğitilmiş bir gözetmen atanır. Gözetmen kadrosu Türkiye Bilişim Derneği üyelerinden oluşur. Gözetmen sınav sırasında yetkili test merkezi tarafından atanmış test sorumlusu ile birlikte sağlıklı bir sınav yapılmasını sağlamak amacıyla görevlendirilmiştir. Sınav bitiminde gözetmen, sınav değerlendirme merkezine sınav raporunu hazırlayarak vermek durumundadır.

Sınav uygulandıktan sonra sınav disketleri sınav değerlendirme merkezine gönderilir ve on beş iş günü içinde değerlendirilerek sonuçlar test merkezlerine bildirilir. Test merkezleri adayların sonuçlarını bildirdikten sonra tamamlanmış yetkinlik kartlarını sınav değerlendirme merkezine gönderirler. Sınav değerlendirme merkezi düzenlenen ECDL sertifikalarını on beş gün içinde test merkezlerine göndermekle yükümlüdür.

4. ECDL MÜFREDATI

ECDL temel müfredatı, bilgisayar okur yazarlığı olarak adlandırılan kavramı içeren yedi modülden oluşmaktadır. Bunlar:

Modül 1- Bilişim teknolojisinin temel kavramları: Bu modül, kişisel bilgisayarların temel fiziksel yapısı, veri kaydı ve bellek gibi temel kavramlar, bilgisayar temelli yazılım uygulamaları ile bilgi ağlarının genel durumu, bilgisayarların günlük kullanımları, kişisel bilgisayarların bakımı, sağlığa etkileri, bilgisayar güvenliği ve yasal konuları kapsar.

Modül 2 - Bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi: Bu modül, kişisel bilgisayarlar ve işletim sistemlerinin temel fonksiyonlarını kullanabilme, masaüstü ortamını etkin biçimde işletebilme, dosya, izin ve klasörleri yönetebilme, kopyalama, taşıma, silme ile ilgilidir. Ayrıca arama özellikleri, basit düzenleme araçları ve yazıcı yönetimi olanaklarını işletim sistemi ile birlikte kullanabilme becerileri de bu modül içerisinde yer almaktadır.

Modül 3 - Kelime işlem programı: Bu modül kelime işlem uygulamalarını, yeni belge oluşturma, düzenleme işlemleri ile yazımı bitirilmiş bir belgeyi yazıcıya hazır hale getirme gibi temel işlemlerin yanında belge içerisinde görüntü ve resim kullanma, standart tablolar oluşturma, nesnelere ekleme, posta birleştirme araçları gibi gelişmiş özellikleri kullanma becerisini kapsar.

Modül 4 - Hesap tabloları: Tabloların temel kavramları; tablo düzenleme ve kullanma gibi tablolama uygulamaları birleştirilerek temel işlemleri uygulayabilme, temel formül ve fonksiyonları kullanarak standart matematiksel ve mantıksal işlemleri başarıyla tamamlayabilme, nesnelere alma, grafik ve çizim gibi ileri düzey uygulamaları kullanma becerileri ile ilgili bir modüldür.

Modül 5 - Veritabanı/dosyalama sistemleri: Temel veri tabanı kavram ve becerileri ile ilgili olan bu modül iki bölüme ayrılmıştır: Birinci bölüm, veri paketlerini kullanarak basit bir veri tabanı tasarlama ve planlama becerisini, ikinci bölüm ise bir veri tabanı üzerinden bilgilerin alınması, sorgulama, seçme ve sıralama araçlarının kullanımı, rapor oluşturabilme ve raporları değiştirebilmeyi kapsar.

Modül 6 - Sunu programları: Değişik hedef dinleyici ve topluluklarına uygun değişik sunular oluşturma, düzenleme ve hazırlama gibi temel görevlerin yanında grafik ve çizim gibi temel uygulamaların kullanımı, çeşitli efektlerle süslenmiş slaytlar kullanabilme becerilerini kapsar.

Modül 7 - Bilgi iletişim hizmetleri: Bu modül de iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bilgi bölümü, temel web tarayıcı uygulamalarını ve mevcut arama motoru araçlarını kullanabilmeyi kapsamaktadır. İkinci bölüm olan iletişim bölümünde elektronik yazılımlarını kullanma becerisi vardır.

Yukarıda ayrıntıları ile verilen yedi temel modülden başka gelişmekte olan ihtiyaçlara yönelik ECDL müfredat programlarının da çok yakında kullanıma hazır hale gelmesi planlanmaktadır. Bu modüller;

- Eğitmenler için ECDL,
- Bilgi Teknolojisi Yöneticileri için ECDL,
- Çocuklar için ECDL,
- ECDL CAD,
- Engelliler için ECDL,
- ECDL Sertifikalı Eğitmenler için ECDL,
- ECDL Web Dizayn.

5. ECDL UYGULAMALARI

Avrupa'da ve dünyada ECDL'in gelişimi 1997 yılında Avrupa'da başlamış olup büyük bir hızla tüm dünyaya yayılmaktadır.

Avrupa Konseyi, Mart 2000 tarihli Lizbon toplantılarında Avrupa'da temel BT becerilerine yönelik bir diploma programı oluşturulmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Bilgi Toplumunun İstihdam ve Toplumsal Boyutlar Yüksek Heyeti (ESDIS) "e-Avrupa eylem çizgisinin uygulamaya koyulmasına ilişkin olarak "Avrupa'da Temel Bilgi Teknolojisi becerilerine yönelik ve belirli bir merkezden idare edilmeden verilebilecek bir diploma programı oluşturmak" önerisi ile ECDL programına verdiği önemi ortaya koymuştur.

Haziran 2000 tarihli Feira toplantılarında yukarıda belirtilmiş olan Lizbon hedefinin gerçekleştirilmesi için gereken mekanizma ve zaman sınırlamalarının bulunduğu belirli bir eylem çizgisini kapsayan e-Avrupa Eylem Planı'nı onaylamıştır. Söz konusu Lizbon kararının gerçekleştirilmesi şu şekilde planlanmıştır:

1-"Avrupa'da Temel Bilgi Teknolojisi becerilerine yönelik ve belirli bir merkezden idare edilmeden verilebilecek bir diploma programı oluşturulacaktır" (Avrupa Komisyonu Üye Ülkeleri; süre: 2001 sonu).

2- Bu eylem çizgisine yönelik e-Avrupa eylem planı dahilinde, Üye Ülke temsilcilerinden oluşan ve Avrupa Komisyonu tarafından yönetilen "Bilgi Toplumunun İstihdam ve Toplumsal Boyutlar Yüksek Heyeti" (ESDIS) bu eylemin gerçekleştirilmesine yönelik gelişimin denetlenmesinden sorumludur.

3- ESDIS, denetleme rolü çerçevesinde yukarıda belirtilmiş olan eylem çizgisi taahhütünü yerine getirebilecek potansiyelde olan, aralarında ECDL- Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası'nın da bulunduğu programları belirlemiştir. Komisyonun çalışma belgesinde yer alan bu uygulamanın sonunda çıkan karar şudur: " Bu amaca ulaşmak için, Üye Ülkelerin büyük bir çoğunluğu Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası'nı (ECDL) desteklemektedir."

4- Henüz Avrupa'da uygulanmakta olan ve temel BT belgelendirme programı olan ECDL, birçok firma, firma çalışanı ve ortağı, aynı zamanda bazı Üye Ülkeler tarafından desteklenen mesleki eğitim programlarınca tanınmaktadır. Bu kavramın sahibi olan "ECDL

Vakfi", Avrupa'da BT alanındaki meslekleri temsil eden ve saygın bir organ olan Avrupa Profesyonel Bilişim Derneği Konseyi (CEPIS) tarafından kurulmuştur ve kâr amacı gütmemektedir.

5- Adayların kaydolması (yetkinlik kartının verilmesi) ve ECDL belgesinin dağıtım yetkisi Üye Ülkelerdeki ECDL vakfı üyesi olan ulusal derneklere verilmiştir ve bu cemiyetler farklı ücretlendirme mekanizmaları dahil olmak üzere kendi uygulama yöntemlerini kullanmaktadırlar.

6- Üye ülkelerde resmi olarak tanınan mesleki eğitim belgeleri sadece söz konusu üye ülke içerisinde geçerlidir ve bu bağlamda tüm Avrupa'da geçerli olan bir program, mümkün olduğunca ulusal programlar tarafından da dikkate alınmalıdır.

7- ESDIS, 15 Haziran 2001 tarihinde yapmış olduğu toplantıya ECDL vakfını davet ederek vakıftan ECDL'in, yukarıda belirtilmiş olan e-Avrupa eylem çizgisinin gereklerini yerine getirebilecek bir temel olarak sunmasını istemiştir. Bunun sonucu olarak, ESDIS, 24 Eylül 2001 tarihinde ECDL'in uygulanabilirliği konusunda bilgi vermesi için uzmanlardan oluşan bir alt kurulla toplantı yapılmıştır.

8- Uzmanlardan oluşan alt kurul, ECDL'in Avrupa çapında geniş kabul gören tek temel BT becerileri belgelendirme programı olduğu sonucuna varmıştır. Benzer diğer belgelendirme programları ise bazı patentli ürünlerin desteklenmesine ya da sadece ulusal bazda yetkinlik kazandırmaya yönelik programlardır. Ulusal bazda yetkinlik kazandırmaya yönelik programların çoğu eğitim kurslarıyla birleşmiş ya da daha geniş ulusal belgelendirme ya da diploma düzenlemelerinin bir parçası niteliğindedir.

6. DÜNYADA ECDL UYGULAMALARI

ECDL programı başta eğitim kurumlarında olmak üzere tüm dünyada çok sayıda kurumda yaygın olarak uygulanmaktadır. Diğer ülkelerdeki uygulamalardan örnekler aşağıda sunulmaktadır:

Avusturya'da Eğitim Bakanlığı ECDL'i desteklemekte ve her lise öğrencisinin üniversiteye girmeden önce bir ECDL sertifikası almasını hedeflemektedir. Bu hedef, "e-Avrupa 2002" adlı projeye uyum içinde olan "e-Avrupa" resmi hükümet planının bir parçasıdır.

Bakanlığın teşviki ve ECDL Avusturya'nın işbirliğiyle, ECDL'in okullarda kurumsallaştırılmasını hedefleyen bir dernek kurulmuştur.

ECDL, Avusturya "Personel Seçimi Yüksek Konseyi" tarafından da artı bir nitelik olarak görülmektedir. Savunma Bakanlığı, bütün subaylara, askerlere ve silahlı kuvvetlerin çeşitli alanlarından acemi erlere ECDL programına dayalı bir bilgisayar eğitimi ve sertifikası sağlamaktadır. Savunma Bakanı'nin kendisi de bir subayın aldığı ilk yetkinlik kartını almıştır.

Norveç'te 400 Yetkili Test Merkezi'nin 100'den fazlasını okul ve üniversiteler oluşturmaktadır. Eğitim Bakanlığı, ECDL'i tanımakta ve desteklemektedir. ECDL Norveç, liselerde öğretmen ve öğrencilerin temel bilgisayar bilgilerini ve öğrenme ihtiyaçlarını saptamak için (ülke çapında bir araştırma olan) tanısallık testler yapmakla görevlendirilmiştir. Bu proje Bakanlık tarafından izlenmekte ve finanse edilmektedir. Pilot testlerden sonra asıl hedef, ECDL ve öğretmenler aracılığıyla öğretmenler ve öğrenciler için bir eğitim programı başlatmaktır.

Letonya'da üç yıl içerisinde ECDL'in devlet eğitim sistemine girmiş olması planlanmaktadır. 2004-2005 öğretim yılının başında tüm 4. , 5. ve 6. sınıf öğrencileri ECDL'in 1,2,3,4,7 bölümlerine bağlı olarak Bilgi ve İletişim Teknolojileri alanında bilgi sahibi olacaklardır. Her orta öğretim öğrencisi, ECDL bölümlerinin yedisini de kapsayan BT ve kişisel bilgisayar konusunda bilgilendirilecektir. Devlet eğitim sistemi için 10.000 yetkinlik kartı dağıtılmasını planlamaktadır. 2002 yılında ilk 1000'i devlet tarafından karşılanmak üzere 15.000 muhtemel yetkinlik kartı öğretmenler aracılığıyla sağlanacaktır.

İrlanda'da 1997'de ECDL'in İrlanda'da resmi olarak kuruluşu sırasında Eğitim Bakanı programı tam olarak desteklediğini belirtmiştir. O günden bu yana ülkedeki toplam 800 okuldan 300'ü Yetkili Test Merkezi olmuştur. Yetkinlik kartı ve testlerin maliyeti öğrenciler veya okul bütçesinden karşılanmıştır.

Hollanda'da ECDL müfredatı Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmıştır ve yönetici personelin olduğu kadar, yüksek öğrenim öğrencilerinin de eğitim müfredatına dahil edilmiştir.

İngiltere'de Eğitim Bakanlığı programı desteklemekte ve tüm çalışanlarına tavsiye etmektedir. 500'den fazla okul, yüksek okul ve üniversite Yetkili Test Merkezi haline gelmiştir. Savunma Bakanlığı da ECDL çalışmalarını desteklemektedir. Donanma, Kraliyet Hava Kuvvetleri ve Yedek Gönüllü Ordusu'na ait 100.000 eleman ve subay, önümüzdeki dört yıl içinde sertifika programına tabi tutulacaklardır. Bu programa ayrıca sivil görevliler ve Savunma Bakanlığı'nın mevcut personeli de katılacaktır. Şu anda 10.000'den fazla kişi sertifika edinme sürecine girmiş bulunmaktadır.

Almanya'da Eğitim Bakanlığı ECDL'i tam olarak desteklemektedir. Savunma Bakanlığı ise yakın gelecekte silahlı kuvvetlerdeki asker ve subayların sertifika edinmeleri için fon sağlayacaktır.

Bermuda'da ECDL katılımcıları toplam nüfusun % 1'ini oluşturmaktadır. Eğitim Bakanlığı 45 ortaokul öğretmenin profesyonel gelişimlerinin bir parçası olarak ECDL eğitimi almalarını istemiştir.

İtalya'da ECDL, İtalyan Eğitim Sistemi içinde bilgisayar becerilerini değerlendirmede resmi bir standarttır. Aralık 1999'da Eğitim Bakanlığı ile, ECDL'in ülkedeki tüm devlet liselerinde uygulamaya başlatılması için düzenlenen protokole dayalı üç yıllık resmi bir anlaşma imzalanmıştır. Tüm ülkede 800 özel okul ECDL Yetkili Test Merkezi olmuştur. ECDL zorunlu bir program olmamasına rağmen, Bakanlık tarafından önemle tavsiye edilmekte ve öğrencilere akademik yıl içinde "daha çok kredi" toplama imkanı sağlamaktadır. Eğitim Bakanlığı, ECDL'i tanıdığına dair, Çalışma Bakanlığı ve Üniversitelerin çoğu ile protokol imzalamıştır.

Ayrıca, İtalya'da ECDL, bütün üniversitelerin çeşitli bölümlerinde uygulamaya konulmaktadır. Sertifikanın edinilmesi "zorunlu" değilse de, sertifika sürecindeki her bölüm ve alan öğrenciye "puan" sağlamaktadır. Gelecek birkaç ay içinde bütün bölümlerin ilk yılında ECDL zorunlu hale getirilecektir. 15 üniversite (devlet ya da özel) Yetkili Test Merkezi olmuştur ve 15 tanesi de denetim sürecindedir. Özel üniversitelerde ECDL sınav ücretleri okul harcına dahildir. Devlet üniversitelerinde ECDL sınav ücretleri üniversitenin merkez saymanlığına ödenir.

Silahlı Kuvvetlerde ise; İtalyan ordusu, yeni askerlerin bilgisayar bilgisi konusunda resmi sertifika olarak ECDL'i kabul etmiştir. Tüm ülkede Silahlı Kuvvetlere ait (ECDL için yapılmış eğitim alanlarının olduğu) bölgeler kullanılarak 130 merkezin Yetkili Test Merkezi haline getirilmesi hedeflenmektedir. Bu hareket, Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İsveç'te Eğitim Bakanlığı, "e-Avrupa 2002" Programı çerçevesinde her toplumdaki öğretmen ve profesörlere yardım ve destek sağlamak amacıyla okullarda BT'nin teşvik edilmesinden sorumlu bir organizasyon olan "BT IS" i kurmuştur. "BT IS"nin görevi:

1. Gelecek beş yıl içinde 60.000 öğretmeni eğitim aracı olarak kişisel bilgisayarlar konusunda eğitmek.
2. Her eğitime (derneğe ait olacak olan) birer kişisel bilgisayar sağlamak.
3. Okullara internet erişimi için fon sağlamak.
4. Öğretmenleri ve öğrencileri kendi elektronik adreslerini almaları konusunda desteklemek.
5. Özel ihtiyaçları olan öğrencilere yardım etmek.
6. Bu muhteşem eğitim çabasını ödüllendirmek.

"BT IS", "ECDL ve öğretmenlerini" yukarıdaki planın gerçekleştirilmesinde kullanmayı amaçlamaktadır. İsveç'te ECDL'i destekleyen kurumlar:

- İsveç Savunma Kuvvetleri
- Vergi Dairesi
- Ulusal Sağlık Sigortası Kurumu
- İsveç Posta Dairesi
- Stockholm Ekonomi Okulu
- Lund Üniversitesi

Mısır'da 27 Aralık 2001 tarihinde Mısır Yüksek Eğitim Bakanı, Prof. Mofied Shebab ve UNESCO Kahire Bürosu (UCO) Müdürü Dr. Mohammed El-Deek, ECDL eğitimi ve sertifika programının desteklenmesi yoluyla Mısır Yüksek Eğitim Topluluğu'nun temel BT ve bilgisayar becerilerini ilerletmeyi amaçlayan Anlaşım Bildirisi (MOU)'nu imzalamışlardır. MOU'nun başlıca faaliyetleri şunlardır:

- Yüksek Eğitim Topluluğu'nun temel bilgisayar becerilerini geliştirmek ve ECDL sertifikası edinmesi amacıyla teşvik sağlamak ve faydaları belirlemek.
- ECDL Müfredatı'nın, tüm yüksek eğitim kurumlarındaki üniversite öğrencileri için temel bilgisayar beceri ve bilgisi alanında zorunlu ders olarak kabul edilmesini sağlamak.
- Mısır yüksek eğitim kurumlarında bir dizi ECDL Eğitim Merkezi kurmak ve desteklemek. Adayları yetiştirecek ve sertifika programı için hazırlayacak olan personeli yetiştirmek.
- ECDL Test Merkezlerinin kurulması ve desteklenmesinin yanı sıra, ECDL Sertifika Programı'nın etkili ve başarılı biçimde işlemesi için gereken uygun işgücünün eğitilmesi ve sertifikalandırılmasını sağlamak.

- Programın kalitesini ve ilgili uluslararası standartlara uygun olduğunu garanti etmek adına ECDL Eğitimi ve Test Merkezleri'nin işleyişinin izlenmesini sağlamak.
- Yukarıda sözü geçen faaliyetlere bağlı olarak, ECDL Eğitim ve Sertifika Programı için uygulama stratejisi ve ayrıntılı bir faaliyet planının geliştirilmesini sağlamak.

Polonya'da ECDL'in okullarda uygulanması için Polonya Eğitim Bakanlığı ile anlaşma yapılmıştır.

Macaristan'da ECDL Macaristan hem Başbakanlık Ofisi, hem de Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Hükümetin kamu çalışanları için Ulusal Yükseliş Programı kapsamında ECDL kurs ve sınavları düzenleyerek çalışanlar arasında ECDL'i yayması son derece önemli bir adımdır. Bu test yönetici pozisyonlarında bulunan herkes için önerilecektir, birçok kuruluş da çalışanlarını ECDL eğitimine göndermeye karar vermiştir. ECDL, kültürel alanda öğretmenler ve çalışanlar için aynı yetkili programın bir parçasıdır. Hükümet, ECDL sertifikası sahiplerini teşvik etmektedir. Eylül 2001'de, Macaristan Hükümeti, 20.000 kişisel bilgisayar alınması için bir teklif sunmuştur. Amaç, 10.000 kamu görevlisine (memurlar, hakimler, polisler) ve 10.000 öğretmene evlerinde kullanabilecekleri bilgisayar satın alma fırsatını olumlu şartlar altında sağlamaktır. Bu fırsattan yararlanabilmek için adayların ya Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası olmalı ya da aday bu programın en az dört bölümünü tamamlamış bulunmalıdır. Bu hareket, günlük iş yaşamlarında çalışanların BT uygulamalarına dair bilgileriyle ilgili olarak kamu hizmetleri ve eğitim sektörünü güçlendirmek için yapılan daha büyük bir hükümet girişiminin bir parçasıdır.

Belçika'da hükümet öğrenci ve öğretmenlerin ECDL almasını sağlayan bir projeyi 17 Kasım 2001 tarihinde onaylamıştır. ECDL hizmeti, diğer eğitim merkezlerinde de sunulacaktır. İşsizler için eğitim ücretsiz olacaktır. ECDL projesi, Belçika Eğitim Bakanı, İstihdam Bakanı ve Ekonomi Bakanının ortak girişimidir.

Yunanistan'da Didimoteiho (Kuzey Yunanistan) Polis Akademisi Eğitim Bölümü, Atina'daki merkez karargaha, ECDL'in üç yıllık resmi eğitimlerine dahil edilmesini önermiştir. Polis akademisi öğrencilerinin BT becerilerinin ECDL programına dayalı olarak sertifikalandırılmasının zarurî bir ihtiyaç olduğunu belirten resmi öneri 10.08.2001 tarihinde iletilmiştir.

Portekiz'de ECDL, Ulusal Yönetim Enstitüsü (INA) tarafından desteklenmektedir ve Dışişleri Bakanlığı, Başbakanlık Özel Müsteşarı, INA Başkanı ve INA BT Müdürü tarafından da kamu önünde değerlendirilmiştir. Savunma Bakanlığı da diğer kamu kuruluşlarıyla beraber ECDL' e olan ilgisini ifade etmiştir.

Avrupa ülkeleri dışında da yaygınlık kazanmaya başlayan ECDL programı, bu ülkelerde Uluslararası Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ICDL) ismi altında çalışmakta, dünya coğrafyasının çok büyük bir bölümüne ulaşmaktadır. ICDL sertifikası bugün dünyada 139 ülkede geçerlidir ve bugüne kadar 4.5 milyondan fazla aday sertifika sahibi olmuştur. ICDL sertifikası için 32 farklı dilde test uygulanmakta ve 15.000'den fazla yetkili test merkezi bulunmaktadır.

7. TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMALAR

ECDL Türkiye'nin kurulmasından bu yana Türkiye genelinde 22 ilde 95 adet yetkili test merkezi denetlenerek test merkezi onayını almıştır. Bu test merkezlerine yaklaşık 1400 aday sınav almak üzere başvuruda bulunmuş, 210 adet yetkinlik kartı düzenlenmiştir. Bu adaylar için yaklaşık 160 adet sınav düzenlenmiştir. Bu uygulamaların sonucunda 200 aday sertifika almaya hak kazanmıştır. Diğer başvurular ve değerlendirme süreci halen devam etmektedir.

Türkiye'de ECDL'in üniversitelerde ve kamu kuruluşlarında bir standart olarak kullanılma çalışmaları başlamıştır.

Ege Üniversitesi'nde öğrenci, öğretim üyesi ve memurları ECDL sertifikası sahibi yapmak üzere çalışmalar yapılmaktadır (İnceoğlu, 2002).

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ECDL Test Merkezi ünvanını almıştır. BİL 100 Bilişim Teknolojileri dersini alan öğrencilerini ECDL sınavına tabi tutarak başarılı öğrencilere ECDL sertifikası vermektedir. 2005 yılında başlanan uygulamaya 200 öğrenci katılmış ve sertifika almaya hak kazanmıştır. Bu yıl sonuna kadar 70 öğrencinin daha sertifika alması hedeflenmektedir. Bu yıldan sonra da uygulama devam edecektir. Bu uygulamada, öğrenci daha önceden ECDL sertifikası almışsa bu dersten muaf tutulmaktadır.

Ayrıca Anadolu Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi de ECDL sertifikası sahiplerine Temel Bilgisayar derslerinden muafiyet sağlamaktadır.

Ayrıca Türkiye Bilişim Derneği'nin girişimleri ile kurumsal alanda BT eğitimi ve sertifikasyonunun gerekliliği kurumlarla iletişime geçilerek vurgulanmaktadır. Bu amaçla şu ana kadar Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile kurumsal bazda ECDL yapılarının oluşturulması için girişimde bulunulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğünden 16'şar kişilik iki gruba ECDL eğitimi ve sertifika sınavı uygulanmıştır.

Üniversite ve kamu kuruluşlarındaki kurumsal ECDL yapılanma çalışmaları sürdürülmektedir.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilginin, çağa yakışır ve uluslararası ölçüm standartlarına uygun bir şekilde belgelendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle, iş süreçlerinin hızla bilişim tabanlı uygulamalara taşındığı günümüzde Bilişim Teknolojisi alanındaki bilginin belgelendirilmesi daha da önem taşımaktadır. Bu nedenle tüm kurumlara her alanda çalışacak personelde temel bilgisayar bilgisine sahip olma niteliği aranmalıdır. ECDL, bu alanda, tüm dünyada geçerliliği kabul görmüş olan bir uygulama olduğu için, kamu ve özel sektördeki personel istihdamında temel seçme kriteri olmalıdır. İşe giriş ve terfilerde bu özellikler arandığı takdirde kurumların verimliliği artarak ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır.

Üçüncü bölümde açıklanan uluslararası deneyimler, ECDL'in toplumun her kademesinde yaygınlaştırılması gereğini göstermekte ve özellikle eğitim kurumlarının öncü ve etken gücünü vurgulamaktadır. Ülkeler mevcut kaynaklarını yönlendirirken öncelikle farkındalık yaratma, hedef kitle seçimi ve maliyetlerin düşürülmesi unsurlarını göz önünde

bulundurulmalıdır. ECDL uygulamaları öncelikle kurumsal uygulamalarda başlatılmalı, ayrıca toplumdaki kilit istihdamın kaynağı olan üniversitelerde ECDL uygulamaları mevcut müfredatların içinde nitelikli insan gücünün iş dünyasına kazandırılmasını sağlamalıdır.

Küreselleşme sürecinde olan Türkiye için standardizasyon ve belgelendirmenin önemi göz ardı edilemez. Ayrıca Avrupa Birliği ile bütünleşme sürecinde de Avrupa'dan doğan ve tüm dünyaya yayılan bir standardın kullanılması Türkiye için bir avantaj olacaktır.

Bilişim kültürüne sahip, çağdaş, verimli ve ekonomiye katkı sağlayan insanlardan oluşacak toplum, geleceğin en büyük güvencesidir.

KAYNAKLAR

- Carpenter, D. (2002). "Avrupa Bilgisayar Kullanım Belgesi Vakfı", *TBD Bilişim Kültürü Dergisi*, Sayı:81, Ankara, 15.
- İnceoğlu, M.M., Sokullu, R., Kahraman, G., Ölgen, M. K., Cinsdikici, M.(2002). Avrupa Bilgisayar Kullanım Yeterliliği Sertifikası (Ecdl) Akrediteli Bir Bilgisayar Eğitim Programının Uyarlanması, *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı*, Ankara, S.162-169.
- Sunay, S. (2001). "Ecdl Nedir?", *TBD Bilişim Kültürü Dergisi*, Sayı:80, Ankara, 84.
- Sunay, S.,(2002). "TBD ve Ecdl Çalışmaları", *TBD Bilişim Kültürü Dergisi*, Sayı:82, Ankara, 6.
- Tüfekci, A., Sunay, S., Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (Ecdl) Uygulama Modeli ve Türkiye'deki Uygulamalar, www.Teknoturk.Org/Docking/Yazilar/Tt000118-Yazi.Htm (14.03.2006).